N.° 24 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD

Zondag en Maandag 28 en 29 Januarij.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, gelet op eene hij hen ontvangene missive van de provisionele commissie der vereeniging, tot instandbouding en uitbreiding der *Zijdeteelt* in Noord-Braband, houdende uitnoodiging, om van de daarbij gevoegde oproeping ter bevordering en ondersteuning van deze nuttige onderneming, - hetzij door het kalf willen aanplanten van witte Moerbezienbomen en het zijdespinnen, - het zij door het nemen van aandeelen van ƒ 100 of meerder, - de mestmogelijke publiciteit te geven,

Brengen dezelve oproeping bij deze ter kennisse der Landeigenaren of Grondbezitters en verdere gegoede ingezetenen dezer Stad, zoo als die hieronder volgt, met berigt, dat de lijst ter deelneming in de onderwerpelijke vereeniging, bij inteekening voor geldsommen, hetwelk elders reeds veel bijval heeft gevonden, gedurende veertien dagen, ter Stads-Secretarij zal voorhanden liggen, ten einde van de verder van opgemelde Commissie ontvangen stukken, benevens de noodige opgaven en inlichtingen om deze zaak meer van nabij te kunnen beoordeelen, aldaar tevens inmiddels inzage zal kunnen genomen worden.

BREDA, 22. Januarij 1838.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

INGEZETENEN VAN NOORD-BRABAND!

Bij de steeds meer en meer toenemende bevolking doet zich, even als elders in Europa en in ons Vaderland, ook in dit Gewest, de behoefte gevoelen naar uitbreiding dier middelen van volksbestaan, welke algemeen en op alle standen der Maatschappij, eenen gunstigen invloed kunnen uitoefenen en onder deze middelen vestigt zich de aandacht van hen, welke deszelfs welstand te vermenigvuldigen, meer en meer op de *invoering der Zijdeteelt*.

En waarlijk wanneer men zich de moeite wil geven de zaak bedaard te onderzoeken en na te gaan, dan is er geen middel aanvoerlijker, [illegible] dit Gewest, eenen weldadiger invloed uit te oefenen dan de *zijdeteelt*.

Zij toch bevordert de uitbreiding van den Landbouw, zonder eenigen tak van volksvlijt te benadeelen, zonder den Landbouwer van zijnen kostbaren tijd te berooven, zij is het middel om ledige handen arbeid te verschaffen, woeste gronden in vruchtbare streken te herscheppen, aan handel en fabriekwezen in ons Vaderland eene nieuwe uitbreiding te schenken en belangrijke sommen welke nu jaarlijks tot aankoop eener grondstof naar vreemden worden uitgevoerd, tot bevordering van inlandsche welvaart aan te wenden.

De ondergeteekenden, Jhr. Mr. H. B. MARTINI VAN OUWERKERK, ridder van den Nederlandschen Leeuw, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, van de Ridderschap der Provincie *Noord-Brabant*, en Commissie van Landbouw.

Jhr. Mr. M. A. J. VAN DEN BEKEN PASTEEL, ridder van den Nederlandschen Leeuw, lid van de Ridderschap en der Staten van *Noord-Brabant* en President van de Regtbank van Eersten Aanleg te *Eindhoven*.

De Heer J. DIEPEN, Sr., Ridder van den Nederlandschen Leeuw en President van de Regtbank van Koophandel te *'s Hertogenbosch*, - bij herhaling in de gelegenheid geweest zijnde naauwkeurig en oppartijdig te onderzoeken, datgene wat voor de *zijdeteelt* in de Provincie *Noord-Brabant* is tot stand gebragt en door de in het groot en sedert verscheidene jaren genomen proeven, welke in volmaaktheid verre achter zich laten alles wat tot hiertoe in ons Vaderland van dien aard is gedaan, [illegible] overtuigd, heb[illegible] *Maatschappij ter bevordering van de aankweeking van den* Witten Moerbezieboom *en de invoering der* Zijdeteelt *in de Provincie* Noord-Braband.

Langzaam en met opruiming van vele moeijelijkheden, hebben zij deze onderneming voorbereid en thans, geruggesteund door de deelneming van een aantal achtingswaardige mannen van alle standen in dit Gewest en elders in ons Vaderland, aangemoedigd door het Besluit van Heeren Gedeputeerde Staten van deze Provincie, treden zij openlijk op en noodigen alle ingezetenen van dit Gewest, welke het wel meenen met de welvaart van het algemeen uit, om door bunne deelneming voor nommen van niet minder dan ƒ 100, in de voorgestelde Maatschappij, hunne pogingen te ondersteunen.

Niet alleen is het doel der Maatschappij om op door haar aan te koopen gronden den *Witten Moerbezieboom* aan te kweeken, *Zijdewormen* op te voeden en alles te doen wat de invoering der *zijdeteelt* in het Vaderland kan bevorderlijk zijn en altijd door aankoop van vaste Goederen en eene rigtige Administratie, de belangen der Deelgenooten te verzekeren, terwijl de man welken zij het Bestuur der werkzaamheden wenscht op te dragen, in eener door ondervinding verkregene kennis, volkomen aan [illegible] hiermede beantwoord, maar bovendien zal de Maatschappij aan [illegible] prijzen, welke *Witte Moerbezieboomen* zoude willen [illegible] *zijde teelen*, die Boomen tot vastgestelde billijke prijzen [illegible] verder alle zoodanige inlichtingen en onderwijzingen doen [illegible] als elders mogten verlangd worden, ten einde zij door eene [illegible] magtigde of zelfs [illegible]

Ingezetenen van *Noord-Braband!* laat het niet van U blijken gezegd worden, dat eene onderneming welke het algemeen nut bedoelt bij U geene aanmoediging heeft gevonden, maar ondersteund door uwe Deelneming, de moeiten en de belangelooze opofferingen, door de ondergeteekenden ten beste van het algemeen aangewend.

Ook U *Ingezetenen der andere Provincien van het getrouwe Nederland* roepen wij op ter bevordering en ondersteuning van deze voor het gansche Vaderland nuttige onderneming.

Toen, in October 1830, oproer en verraad het schoone Nederlandsche Koningrijk vanden scheurde en uwe dappere Zonen het zwaard aangordden voor de verdediging van Koning en Vaderland, van onze vrijheid en onze instellingen, toen was langen tijd *Noord-Braband* het verblijf van de meeste dier dappere edelmoedige beschermers van den Vaderlandschen grond en desselfs dierbaarste belangen. Gastvrij en vriendschappelijk zijn zij alom in dit Gewest ontvangen, velen zoo niet allen, hebben aangename herinneringen van hun verblijf in hetzelve nagelaten, velen zullen ook nog aangename herinneringen van dit verblijf hebben medegenomen en bewaard; hiervan houden wij ons overtuigd.

Helpt gij dan ook mede tot stand brengen eene onderneming, die de welvaart van dat Gewest zal bevorderen, waarin gijlieden zulk een gerulmen tijd in eene zoo schoone en roemvolle betrekking hebt doorgebragt en zoo dezelve bij de ontdekt U verworven, nog die zult vergen, van in dezelve eene weldadige gedachtenis te stichten, waardoor in latere jaren, uwe namen nog met dankbare herinnering zullen genoemd worden, terwijl tevens de betrekking welke gijlieden tot dat Gewest hebt verkregen, daardoor te sterker in stand zal worden gehouden.

De provisionele Commissie zal aan hen welke Deelgenooten in deze vaderlandsche onderneming wenschen te worden [illegible] zoodanige inlichtingen en aanwijzingen [illegible] zullen worden gevraagd aan het adres van *de provisionele Commissie der vereeniging tot instandhouding en uitbreiding der Zijdeteelt in* Noord-Braband.

's Hertogenbosch, den 19. November 1837.

H. B. MARTINI,
VAN DER BEKEN PASTEEL.
J. DIEPEN, Sr.

Frankrijk.

PARIJS, den 25sten Januarij.

Heden is de kamer van gedeputeerden weder vergaderd geweest tot het aanhoören van onderscheidene bijzondere voorstellen. De minister van oorlog deed in deze zitting twee ontwerpen aan, waarvan de eerste de vraag hield, om aan de nagelaten van den generaal *Damremont* een jaargeld van 20,000 fr. toe te leggen; het tweede ontwerp bevatte de aanvraag voor de stigting van 80,000 man op de lijst van 1839.

De *Moniteur* houdt de benoemingen van de maires en adjuncten der hoofdstad, naar de onlangs opgemaakte kandidatenlijsten.

Het gerucht dat het gouvernement gezind zou zijn om aan het spaansch gouvernement een' rentstand in geld te verleenen, welk denkbeeld zijn' oorsprong heeft gevonden in een artikel van het *Journal des Débats*, en 't welk gisteren op de beurs eenen korten indruk maakte, vindt bij de nadenkende lieden in 't algemeen weinig geloof; vooral gelooft men niet dat de ministers daartoe een voorstel in de kamers zouden doen; het bestuur toch heeft bij de jongste discussien in de kamer van gedeputeerden genoegzaam getoond, dat het geen bijzonder krachtdadige middelen ten voordeele van Spanje voornemens was te doen. Echter zijn er lieden, die meenen dat het bestuur van eene ondersteuning in geld niet zoo geheel afkeerig zoude zijn, was het ook maar om daarmede aan den dag te leggen, dat men niet geheel de lijn met de doctrinairen trok. Nog beweert men, dat het bestuur het gelach gouvernement zoude geraadpleegd hebben over de gevraagde geldelijke ondersteuning, maar dat lord Palmerston had te kennen gegeven, dat hij in de tegenwoordige gesteldheid der zaken, en bij de verwikkeling in Kanada, geen voorstel ten dien in het parlement kon doen.

— De te Parijs aanwezige Spanjaarden worden gezegd weinig tevreden te zijn met de benoeming van den nieuwen gezant markies *d'Espeja*. Zij houden hem voor een man die geen veel grootere verdiensten heeft dan zijne adellijke titels medebrengen en die zeer weinig met de diplomatische handelingen bekend is. Men had hem tot geheim secretaris den heer *Vicenti Arnao* toegevoegd, en deze zou dan ook de voornaamste zaken van het gezantschap waarnemen.

— Een der legitimistische bladen door 't welk dikwijls naauwkeurige berigten aangaande Algiers gegeven worden, beweert heden, in spijt van hetgeen door het ministerieel Avondblad dezerwege gezegd werd, dat er nieuwe oneenigheden met *Abd el-Kader* zijn ontstaan.

— Heden is een koerier met depeches naar Berlijn vertrokken, die op de zaken van Spanje zouden betrekking hebben.

— Men zegt dat een der geestelijken van de hoofdstad thans een vlugschrift zamenstelt ten voordeele van den aartsbisschop van Keulen, 't welk eerstdaags in 't licht moet verschijnen en waarvan een groot deel in den Elzas en Pruisen zou verspreid worden. Het besluit daartoe was genomen ten gevolge eener bijeenkomst van een groot getal leden der geestelijkheid van Parijs.

— Men wil dat de heer *de Barante* den post van fransch gezant te Londen van den heer *Sebastiani* zal overnemen, welken laatsten men dan met het uitzigt op den maarschalkstaf zou tevreden stellen.

— Heden morgen heeft zich hier het gerucht verbreid, dat het gouvernement, op het berigt van onlusten in Griekenland, aan den vice-admiraal *Gallois* bevel gezonden had, om met zijn eskader naar Athene te zeilen.

— De beurs was heden flaauw, en de koers nog iets lager. Van het ontwerp van een subsidie aan Spanje werd niet meer gesproken. Meer sprake was er van het voorstel tot rembourssement der heeren *Gouin* en *Fould*. Zij zouden verlangen het vrijwillig rembourssement à pari of de conversie in 3 pCt. tegen 75. Men gelooide op de beurs niet dat dit voorstel veel bijval in de kamer zou vinden. De notering was heden (25 *Januarij*): 5 pCt. 109,60; 3 pCt. 79,55; Nap. r. 98,70; Sp. Ardoin 19⅝; Portugal 18⅝; Rom. L. 101¼.

Duitschland.

Frankfort, den 29sten Januarij.

Uit Berlijn schrijft men van den 21sten Januarij: » Heden had alhier het, op bevel van Z. M. den Koning, gewone kroonings- en ordenafeest plaats. Des voormiddags vereenigden zich al de ridders op het koninklijk paleis, alwaar zij, die sedert den 18den dezer tot ridder waren benoemd, hunne ordeteekenen ontvingen, terwijl de overste *van Stegmansky* de naamlijst derzelve las. — Het godsdienstig feest werd in de kapel van het paleis gehouden, in tegenwoordigheid van Z. K. H. den Kroonprins en de Kroonprinses en de daartoe genoodigden. Aldaar heeft de bisschop Dr. *Eylert*, bijgestaan door twee hof- en dompredikanten, de dienst verrigt, die, nadat het gebed was uitgesproken, met het zingen van een *Te Deum* besloten werd. — Vervolgens begaven zich de ridders, benevens de genoodigden, naar de ridderzaal. De bisschop, Dr. *Eylert*, hield eene met de plegtigheid van den dag overeenstemmende redevoering, na afloop waarvan de nieuwbenoemde ridders aan Z. K. H. den Kroonprins en de Kroonprinses werden voorgesteld. — Na afloop daarvan, ging men aan tafel, welke in de schildersaal in gereedheid stond. In deze zaal waren 400, en in de witte zaal 280 couverts. Na den maaltijd begaf men zich nog eens naar de ridderzaal, en hiermede liep deze plegtigheid ten einde."

— Door pruissische dagbladen wordt, ten opzigte der klagten, door eenige zuid-duitsche bladen aangeheven, dat de regering den bisschoppelijken zetel van Trier nog niet vervuld heeft, nu reeds sedert ruim een jaar openstaat, aangemerkt dat, volgens eene bestaande pauselijke bul, de benoeming wel binnen de drie maanden had behooren te geschieden, doch dat, naardien bovendien aan het kapittel is voorgeschreven zijne keus op zoodanigen persoon te vestigen, die der Koninklijke Regering aangenaam is, in deze eenige moeijelijkheden ontstaan waren, welke men echter hoopte dat nu welhra uit den weg zouden geruimd worden.

— Sedert eenige maanden reeds woeden in de volkrijkste streek van het Ertsgebergte, namelijk in de dorpen Schönheide, Kibenstock enz., kwaadaardige zenuwzinkingkoortsen, die eene menigte offers ten grave slepen en waardoor de geneesheeren zelven voornamelijk getroffen worden. In het eerstgenoemde dorp bevinden zich een aantal weezen die van alle hulp ontbloot zijn, door het afsterven van alle hunne aanverwanten.

— De koning van Hanover zal, om aan zijne neiging tot de jagt ruimschoots den teugel te kunnen vieren, twee jagt-kasteelen laten bouwen, een te Göhrle aan de Elbe, en een ander te Hallerbruck, op het Diestergebergte, twee plaatsen die allervoortreffelijkst voor het uitvoeren van een dergelijk ontwerp geschikt zijn, vooral de eerstgenoemde, waar weleer een groot jagtslot met veel bijgebouwen gestaan heeft, door den keurvorst *George I.* gesticht, doch hetwelk sedert zijne beklimming van den Engelschen troon geheel is vervallen geraakt.

De gezondheid van konjng *Ernst August* moet allergunstigst zijn. Niettegenstaande zijns hooge jaren en de strengheid van het saizoen, is hij deser dagen weder meermalen ter jagt geweest. De kroonprins is daarentegen sedert eenige dagen ongesteld, en bedlegerig. — Men verneemt dat Z. M. gedurende de ongesteldheid van den minister *von Schele*, dikwerf dezen gunsteling bezocht heeft, en uren lang bij hem vertoefde.

Behalve de steden Nienburg en Verden, die zich tot den koning hebben gewend met de bede om hunne garnizoenen te mogen behouden, welk verzoek hun is toegestaan, vernemt men ook dat Lüneburg een soortgelijk verzoek heeft gedaan.

In Hanover was den 20sten ongemeen veel sneeuw gevallen, waardoor de loop der posten in verschillende rigtingen gestremd is. De rijtuigen der prinsen *van Solms*, welke zich op de jagt bevonden, waren zoo diep onder de sneeuw geraakt, dat hunne Doorluchtigheden op eenen boerenwagen naar de stad hebben moeten terug rijden.

— Uit Keulen schrijft men van den 24den dezer aan het Hanoversche dagblad: » De zaak van den aartsbisschop wordt hier van tijd tot tijd opgewarmd; en de onbeschaamdste beschuldigingen en fabelachtigste vertelsels onder de menigte levendig gehouden, waartoe de belgische en eenige duitsche bladen de stof leveren; onze gedienstige naburen schijnen het zich vooral ten pligt te maken om ons met soortgelijke verdichtsels te onderhouden. Intusschen kan ik u in waarheid verzekeren, dat de welgezinden hier in Keulen en den ganschen Rijnkant hoog met verontwaardiging en toorn zulk een blad uit de hand leggen en de verdichters met regtmatige verachting beantwoorden. Men kent den koning, en geen fransche of belgische pogingen zullen in staat zijn om ons op het dwaalspoor te brengen."

— De Augsburgsche Courant deelt den volgenden brief van de Italiaansche grenzen van den 14den dezer mede: » Uit Rome schrijft men dat de heer *van Bunsen* zijne pogingen steeds heeft voortgezet om onderhandelingen met den apostolischen stoel aan te knoopen, doch dat tot dus verre dezelve nog met geen gelukkig gevolg bekroond waren. Onder anderen heeft hij voorstellen gedaan die wel in zekere mate bij het Roomsche Hof ingang schenen te vinden; later echter was men op sommige clausulen bedenkt geworden, die alles weder bedenkelijk maakten; deze voorstellen zijn alzoo onbeantwoord gelaten, en sedert is men overeengekomen dat er niet dan hoogstwaarschijnlijk tot eene bemiddeling tegens de beklagenswaardige kerkelijke aangelegenheid geraakt zal kunnen worden. Hoezeer men ook te Rome wenschte de vroegere vriendschappelijke betrekkingen, waarin men tot Pruissen verkeerde, weder op den ouden voet gebragt te zien, zoo min ook eerste de Heilige Vader zich bevoegd de regten der kerk in het minst te verkorten, welker strenge handhaving hij zich voorgenomen heeft. Men weet meer goed, dat door de aan den Rijnkant wijd en zijd verspreide leer van *Hermes*, er talrijke twistingen tusschen de katholieken in Duitschland moeten ontstaan, en dat de geestelijke heerschappij van den Heiligen Stoel daardoor ligtelijk gekrenkt zou kunnen worden; maar juist daarom is men te meer bevreesd om zich in nog eene meer valsche positie te plaatsen, als waarin men zich thans bevindt; men is bevreesd om zich door toegevendheid in eenen toestand te brengen, die het kwaad dat men poogt af te wenden, nog erger zou kunnen maken. Uit dien hoofde is het moeijelijk om vooruit te zien, hoe men zich uit deze verlegenheid zal kunnen redden, als niet van den kant van Pruissen eenigsins wordt toegegeven."

— Een menschlievend inwoner van [illegible] heeft zijne landen weten af te rigten [illegible] van daar [illegible] afgerigt was, om menschen op te sporen, die [illegible] verborgen, zeker een wijs doch [illegible] zoodat [illegible] van hun aanwezen niet door dese dieren werd kunnen gegaan. Deze edele mensch, *Johann Georg Rheiner*, heeft dan ook en reeds loon voor zijne pogingen mogen inoogsten, door de redding van eenen reiziger die, door den wind en de vermoeidheid in de sneeuw was gevallen en door een hond van *Rheiner* opgespoord was geworden. De belangeloosheid van denen man gaat zoo verre dat hij geene de minste belooning van regeringswege wil aannemen en niet eens naar den naam van den gered den reiziger gevraagd had.

— Uit Napels meldt men dat Hare Majesteit de koninginne moeder den 5den dezer, na eene afwezigheid uit die hoofdstad van acht maanden, in dezelve was wedergekeerd. Spoedig echter had zij dezelve weder verlaten en haren intrek op een in den omtrek van Napels gelegen voortreffelijk landgoed genomen. De oorzaak van dit laatste werd daaraan toegeschreven dat de baron von *Schmuckher*, eerste kamerheer van Hare Majesteit, terstond na hare terugkomst te Napels en terwijl de baron, uit de vertrekken van Hoogstdezelve, waarin hij dienst had verrigt, zich naar zijn hotel wilde begeven, door den minister van policie, in naam des konings, gelast was om binnen twee uren Napels te verlaten. Zonder orde op zijne zaken te kunnen stellen, moest hij dien ten gevolge met zijne twee kinderen (zijne echtgenoote onlangs aan de cholera bezweken) zich in den nacht met een rijtuig over de grenzen laten brengen. De reden dier handelwijze des konings wordt in het berigt niet vermeld. Alleen leest men daarin dat de baron von *Schmuckher*, van den rang van Oostenrijksch onder-officier, tot de hoogte waarop hij stond en op welke hij al het vertrouwen der koninginne weduwe bezat, door Hare Majesteit was verheven, en hij door zijn gedrag de genegenheid van velen won.

— Onder de aanzienlijke vreemdelingen die te Napels waren aangekomen, bevond zich de hertog *Bernard van Saksen Weimar* met dezelfs zoon.

Nederlanden.

Breda, den 2sten Januarij.

Even als bij vroegere gelegenheden hebben ook thans wederom de leden van het muzijk-gezelschap de *Harmonie*, te dezer stede, het hunne willen bijdragen om den nood der armen in dit strenge jaargetijde zooveel mogelijk te verligten, en hebben met dit doel gisteren avond een vocaal en instrumentaal concert in den schouwburgzaal gegeven, waarop onderscheiden liefhebbers en beoefenaren der Toonkunst hunne talenten in hooge mate hebben mogen toegejuicht zien, en waarvan de opbrengst, ten bedrage van ƒ 256 50 na aftrek der kosten, door heeren commissarissen dier muzijkvereeniging onder onze ingezetene stadgenooten uitgereikt zal worden.

— In de *Arnhemsche* van heden leest men het volgende berigt uit 's Gravenhage:

„Men vernoemt, dat onze geëerbiedigde Koning, dezer dagen, door een der straatjes gaande, welke op den Denneweg alhier uitkomen, het angstig gekerm van kinderen vernemende, daarop in eene schamele woning, waar zich de onmiskenbare teekenen der uiterste armoede vertoonden, binnentrad. Op het antwoord van de moeder der kinderen, dat haar man, een ijverig, maar beroofftig handwerksman, aan zijn werk was, verklaarde Z. M. gekomen te zijn, om eene kleine schuld te voldoen en liet, onder dit voorwendsel, niettegenstaande de ontkenning der vrouw, eene niet onaanzienlijke gift na. Eerst op straat gekomen, werd Z. M. herkend en alzoo dat nieuw bewijs van zijne onuitputtelijke liefdadigheid ruchtbaar."

— Z. K. H. Prins *Albrecht* van Pruissen is den 22sten dezer, op zijne doorreis van Berlijn naar 's Gravenhage, te Hanover aangekomen, alwaar hij denkelijk eenige dagen zal doorbrengen.

— Door Z. M. zijn benoemd: tot substituut-officier bij de regtbank te Ruselle, Mr. *L. L. van Manen*, en tot regter plaatsvervanger bij de regtbank te Arnhem, Mr. *C. P. E. Robidé van der Aa*.

Tot commissarissen voor de wegen van Deventer naar Oldenzaal en van Deventer naar Zutphen zijn benoemd: Mr. *P. P. Bapier*, wethouder, en mr. *W. H. C. Sondrini*, lid van den raad der stad Deventer, en voor den weg van Deventer naar Vaorst, *R. Kronenberg* en mr. *M. E. Houcke*, leden van den raad dier stad.

— Men vernoemt nader dat de directie van de nieuwe fabrijk van mecanieken voor spinnerijen en weverijen, onlangs te Feijenoord opgerigt, is opgedragen aan den zeer verdienstelijken en kundigen heer *Röntgens*, onder anderen adviseur bij de administratie der nijverheid, welke hier nog onlangs eene verbetering voor stoommachines heeft uitgevonden, waarvoor hem in alle rijken van Europa octrooi is verleend en ten gevolge waarvan thans te Feijenoord, onder zijne directie, elf stoommachines voor buitenlandsche rekening vervaardigd worden.

— Van Coblenz schrijft men van den 25sten dezer, dat in het ijs bij Unkelstein nog slechts eene opening van weinige roeden overbleef; ofschoon de was van het water en de afnemende koude het twijfelachtig maakten of de ijsjes zich daar nog wel voor goed zetten zouden.

Door den was der wateren was het ijs voor Duisseldorp weder los gebroken, doch de Rijn bij deze stad opnieuw toegevroren.

— In het [illegible] jaar 1837 aangekomen 15,108 schepen, [illegible] meer dan in het jaar 1836, waarvan 6657 uit de Noord-Zee en 6464 uit de Oost-Zee.

Te Kopenhage zijn gedurende 1837 aangekomen 1769 schepen, dus 269 meer dan in het vorig jaar.

De belgische senaat heeft gisteren, met eene meerderheid van 24 tegen 20 stemmen, het amendement van de commissie nopens artikel 1 van de wet op de militaire school, aangenomen. Bij gevolg blijft de keuze waar deze school te vestigen, vrij en onbelemmerd aan de regering; zij die voor deze onbeperkte vrijheid, aan het gouvernement te laten, stemden, grond en hun gevoelen voornamelijk hierop dat het tegendeel eene verkorting zou zijn van het prerogatief aan den koning bij art. 66 der constitutie geschonken houdende namelijk dat artikel dat de koning vrij kan beschikken over de land- en weermagt. Het blijkt zeker dat de gemelde school te Brussel gevestigd zal blijven en niet zoals veler verlangen was, naar de stad Gent zal worden overgeplaatst. De overige artikelen der wet meende men dat weinig aanleiding tot discussien zouden geven.

— De schade welke door den brand in het Beverlooosche kamp veroorzaakt is, wordt op twee honderd duizend franken begroot; van de gekwetste oogzieken zijn reeds drie aan hunne wonden overleden; terwijl men aan het behoud der zeven andere wanhoopt. Zeven menschen hebben dus reeds tot nog toe hun leven bij deze ramp verloren.

Het verlies door den brand te Gent veroorzaakt wordt voor de fabrijk van de heeren *van Hoegaarden* alleen op honderd acht en dertig duizend franken geschat.

— Vorst *Leopold* heeft voor zich aangekocht het landgoed van Custini, hetwelk aan het geslacht der *Merodes* behoorde, en aan het landgoed grenst hetwelk Hoogstdezelve in de omstreken van Dinant reeds bezit.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (25 *jan.*) waren genoteerd: Belg. 101⅞; O. Met. 105¾; Sp. Ard. 19¼; Diff. 6; Nap. 93; Bank Tav. 37; Sic. 90¾; Rom. L. 101, Cert. Antw. 99. Braz. 72¼.

Volgens de londensche tijdingen tot den 23sten dezer, zouden de opstandelingen in Neder-Kanada eene nederlaag hebben geleden. St. Eustache zou door de koninklijke troepen ingenomen zijn; vele der opstoerigen het leven hebben verloren en de huizen der voornaamsten in de asch zijn gelegd, benevens de kerk, waarin een groot aantal hunner eene wijkplaats had gezocht. — Ook in Opper Kanada waren de zaken der minnoegden niet voorspoedig.

Den vorigen avond (22) was de tweede lezing der bill betrekkelijk Kanada in het Huis der Gemeenten geschied. Naar men vernam, zou het onderkoningschap van lord *Durham* zich over Opper- en Neder-Kanada, Nieuw Schotland, Nieuw Brunswijk, kaap Breton en het Prins Edwards-eiland uitstrekken, en het bevel over de troepen in Nieuw Schotland aan den majoor-generaal sir *Colin Campbell*, in Nieuw Brunswijk aan sir *John Harvey* en in Kanada aan sir *John Colborne* worden opgedragen. Volgens een ministerieel dagblad, zou lord *Durham*, noch voor zich, noch voor zijnen geheim-secretaris, eenig bijzonder traktement voor deze zending willen aannemen.

In de zitting van het Lagerhuis van den 22sten heeft de heer *Roebuk*, voor de balie van dit Huis, het Huis der Vertegenwoordigers in Kanada verdedigd, het gedrag der Engelsche Ministers ten opzigte dier kolonie, gedurende de laatste dertig jaren, op de hevigste wijze afgekeurd, en deze handelwijze als aanleidende oorzaak der tegenwoordige moeijelijke omstandigheden opgegeven.

— Den 22sten des avonds was weder een hevige brand in de engelsche hoofdstad uitgebroken in graan- en kolenpakhuizen in Pedlar-Square, welke eerste ongeveer 3000 duizend quarters graan en vijfhonderd zakken meel bevatteden. Behalve deze magazijnen en de daarin vervatte voorraad, zijn ook de nevenstaande korenmolens van den heer *Walker* eene prooi der vlammen geworden. De schade wordt op ruim twintigduizend ponden sterling begroot.

— Te Tynchead in Schotland zijn dezer dagen vijf hevige schokken van aardbeving opgemerkt, waardoor in verscheiden huizen de meubelen werden omver geworpen, terwijl men den volgenden dag in de velden nabij die plaats, eene uitgraving van meer dan eene halve engelsche mijl breedte ontwaarde, die gelijktijdig ontstaan was.

— Uit Portugal liepen de berigten tot den 14 dezer. De commissie, met het onderzoek der finantiële plannen belast, had haar rapport aan de cortes ingeleverd, wegens de kapitalisatie der vlottende schuld en van het in omloop zijnde papieren geld.

— In Texas, is volgens van daar te London ontvangen brieven, een zaakgelastigde der Vereenigde Staten van Noord-Amerika aangekomen, zoodat nu, na de erkenning der onafhankelijkheid van dat gewest, door het bestuur dier Staten, niet langer twijfelde.

— Thans daar waren ter Londensche beurze genoteerd: 3 pCt. cons. 91⅞; de gered. 92; de actien van de Bank 206; Spanje 19¼.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Volgens den Hamburger Correspondent, heeft de Professor Ewalds, vroeger hoogleeraar in het staats- en kerkelijk regt, die sedert jaren in afzondering te *Berlijn* leeft, zich aangeboden, om aan de Hoogeschool te *Göttingen*, ter aanvulling der door het ontslag der hoogleeraren ledig staande leerstoelen, gedurende een jaar voorlezingen te houden. Het voornemen, waarvan voor eenigen tijd werd gesproken, om te *Weenen* eene Akademie van Wetenschappen op te rigten, schijnt voorcerst, zoo men uit het Oostenrijksche vernoemt, nog niet veel voortgang te zullen hebben. De regering, schrijft men, gevoelt zich weinig geneigd, om tén bestaanden zinde de kosten voor het onderhoud en de bevordering van andere Instituten, die voor noodzakelijker dan de gezegde Akademie gehouden worden, te verminderen. — De tijd die niets ontziet en zoo min de voorwerpen van kunst als de gedenkstukken der oudheid verbiedigt, had ook zijn verderfenden invloed op de stukken in de vermaarde schilderijen-galerij van *Dresden* aanwezig uitgeoefend. Reeds voor omtrent tien jaren werd de noodzakelijkheid gevoeld, om, tot herstelling van de stukken die het meest geleden hadden, handen aan het werk te slaan; daarmede hield zich dan toch ook eene vrouwe hand, de kunstschilderes Ramsden, bezig. Later werd de inspecteur der galerij Hauser naar Paris gezonden, om

de vaardige handeling der *Franschen* in het weder nieuw op doek brengen, in het overbrengen van beschadigde houten schilderstukken op doek en in het afnemen der schilderijen van het doek, zich eigen te maken. Sedert zijne terugkomst nu, arbeidt deze kunstbeoefenaar ijverig aan de herstelling der stukken die beschadigd zijn of min of meer geleden hebben, en zoo zijn thans reeds een getal van 89 stukken, zijnde de meesterstukken der Nederlandsche school, *de trompetter van* VAN MIERIS, *de tandmeester van* GERARD DOUW, *de waarzeggerin van* F. VAN MIERIS, een *ruitergevecht van* WOUWERMAN, en meer dergelijke, zoo veel mogelijk in hunnen oorspronkelijken toestand voor de kunst en de nakomelingschap bewaard gebleven. Niet onopgemerkt is het gebleven, dat de schilderijen, welke met glas waren bedekt, veel beter dan de andere waren behouden gebleven; dien ten gevolge zouden nu al de kleinere stukjes der Nederlandsche school onder glas worden gebragt. De middelen tot herstel echter ontoereikende zijnde, is van staatswege een subsidie van 5000 Thlr. aan de stenden aangevraagd. De voorstanders der kunst te *Dresden* zouden ook gaarne zien, dat het tegenwoordig voor de bewaring der schilderijen ingerigt, doch niet zeer geschikt gebouw, door een met de waarde der stukken meer overeenkomstig Museum vervangen wierd.

FRANKRIJK. — Dezer dagen is door den heer THENARD, deken van de faculteit der wetenschappen te *Parijs*, aan den minister voor het openbaar onderwijs een uitvoerig rapport ingediend over de ontwikkeling, welke aan het onderwijs in de wetenschappen in *Frankrijk* behoorde gegeven te worden. De heer THENARD draagt daarbij onder anderen, als ter bevordering der wetenschappen zeer noodzakelijk, voor de onmiddellijke oprigting van een aantal faculteiten in onderscheidene gedeelten van het rijk; te *Caen*, *Dijon* en *Grenoble*, wenscht hij nog een leerstoel voor de sterrekunde en twee leerstoelen voor de natuurlijke geschiedenis opgerigt te zien; de beide laatsten insgelijks te *Toulouse* en te *Straatsburg*; te *Grenoble* nog een leerstoel voor de scheikunde, enz. — Het genootschap tot aanmoediging der nationale nijverheid te *Parijs* heeft in hare zitting van den 17den dezer een prijs van 3000 fr. toegekend aan den heer A. DUPONT, van *Perigueux*, voor deszelfs ontdekking en gebruik van lithographische steenen, van *Châteauroux*, welker dongdzaamheid boven de Munchener steenen wordt geacht, en waardoor *Frankrijk* voortaan deze steenen niet meer van buitenslands zal behoeven. Een andere prijs, van 2000 fr., werd aan den heer ENGELMANN toegekend, voor zijne nieuwe wijze van het lithographisch drukken in kleuren; eene uitvinding die reeds te voren in *Duitschland* gedaan is. — De thans op de *Louvre* te *Parijs* nieuw geopende konstgalerijen, trekken de belangstelling der kunstkenners in eene bijzondere mate. Behalve aan de verzameling van stukken uit de spaansche schilderschool, hechten de kenners vooral eene groote waarde aan het Museum van teekeningen van voorname meesters. Dit Museum bestaat uit 1298 teekeningen, waarvan 704 tot de italiaansche school behooren, 371 aan de fransche en 221 aan de hollandsche, vlaamsche en duitsche scholen. Onder de teekeningen van de zoo even genoemde scholen merkt men er op 2 van REMBRANDT, 3 van TENIERS en 23 van RUBENS. De Italiaansche school heeft tot deze kunstverzameling geleverd 16 teekeningen van PAUL en ALEXANDER VERONESE, 26 van CARRACCIO, 12 van CORREGGIO, 13 van DOMINIQUIN, 16 van GUIDO RENI, 15 van JULES ROMAIN, 8 van LEONARDO DA VINCI, 2 van MICHAEL ANGELO, 23 van RAPHAEL, 8 van TINTORET en 9 van TITIEN. Onder de teekeningen van de fransche school merkt men er op 3 van JEANDOO, 31 van POUSSIN, 3 van MIGNARD, 10 van LORRAIN, 18 van LEBRUN, 3 van GUERIN, 1 van GROS en 3 van DAVID. — De verdienstelijke orientalist, de heer SILVESTRE DE SACY, heeft een nieuw werk, behelzende de Geschiedenis der *Druzen* uitgegeven. — De parijsche komponisten hebben zich verbonden, om ten voordeele van den Muzijkhandelaar PACCINI, wiens magazijn bij den brand van het *Théâtre Italien* mede werd vernield, elk een muzijkstuk te stellen, even als vroeger de parijsche schrijvers, ten behoeve van den boekhandelaar BARTHOLD, *het werk te zijn des eens-et-uns* bijeen bragten.

RUSLAND. — De Petersburger akademie van wetenschappen heeft op den 10den dezer den jaardag van haar honderdjarig bestaan op eene plegtige wijze gevierd. — Op den 6den dezer, naar Grieksch stijl de eerste kerstdag, werden, bij het plegtig *te Deum* dat jaarlijks wegens de Russische bevrijding van den vijandelijken inval gezongen wordt, en 't welk nu in de tot kerk ingerigte zalen der *Heremitage*, in tegenwoordigheid van de leden der keizerlijke familie plaats had, onder het losbranden van 101 kanonschoten van de Peter- en Pauls-vesting, de op het plein voor de Kasanist-kerk opgerigte standbeelden, ter gedachtenis aan de beide hoofdbevelhebbers in den bevrijdingoorlog, de veldmaarschalken, vorst KUTUSOW en BARCLAY DE TOLLY van de omkleedsels die dezelve nog bedekten, ontbloot. — Het op den 30sten December te *St Petersburg* afgebrande winterpaleis was een der grootste gebouwen die er bestaan; het besloeg eene oppervlakte van 674,337 vierkante voeten. Pargesche meten; de Louvre te *Parijs* heeft slechts eene oppervlakte van 275,625 vierkante voeten; het Vatikaan met de Belvedere te *Rome* 478,000; het koninklijke paleis te *München* met zijne binnenplaatsen 291,600; dat te *Berlijn* 232,320; de Harem te *Konstantinopel* 260,100; het keizerlijke paleis te *Weenen* met zijne binnenplaatsen en schouwburgen 432,000, het paleis Caserta 410,480 vierkante voeten. Het winterpaleis had eene lengte van 707 parijsche voeten, het was 550 voeten breed. PETER DE *Groote*, bouwde op die plaats een klein paleis; 't welk de keizerin ELISABETH in 1754 deed slechten en het nu afgebrande in de plaats zetten, onder de leiding van den graaf RASTRELLI. Aan de zijde van het plein *Mellion* had dit kolossaal paleis twee ingangen, aan den kant der *Newa* drie. Het voorportaal aan de zijde van de rivier had eene lengte van 175 voeten, 46 voeten breedte en 30 hoogte. Twintig zuilen van dorische orde schraagden de zoldering. In het paleis waren verscheidene zalen, die door twee verdiepingen gingen en 40 voeten hoogte bereikten, waarvan sommigen met 28 tot 46 kolommen. De troonsaal en twee andere zalen hadden tot schraging van de zoldering 64 marmeren zuilen. De eerste verdieping van 28 voeten hoogte was in twee rijen boven elkander geplaatste kamers verdeeld. Het paleis had van buiten 380 zuilen van 28 tot 64 voeten; op de binnenplaats waren 108 zuilen. Wie zal de schatten van kunst en kostbare voorwerpen welke dit paleis bevatte, beschrijven kunnen.

AMERIKA. — Het aantal boekwerken die jaarlijks in de Vereenigde Staten gedrukt worden, neemt met ieder jaar opmerkelijk toe. Volgens eene opgave van een der voornaamste Leipziger boekhandelaars, thans in de gezegde Staten reisende, bedroeg het getal der in de jaren 1834 en 1835 aldaar gedrukte boekwerken 1,013, of naar men rekent 1300 boekdeelen; waarbij moet in aanmerking genomen worden, dat de oplagen in *Noord Amerika* doorgaans grooter dan in *Europa* zijn, en ten minste 1000 exemplaren bedragen. In 1836 en 1837 zijn de meerdere cijfers dan dezelven er nog talrijker geweest; *n*-blending wordende volgens werken ingedrukt en dikwijls heeft zulk een nadruk reeds drie of vier uitgaven beleefd, wanneer in *Engeland* de eerste druk nog niet is uitverkocht. De voornaamste werkzaamheid van den boekhandel is te *Boston*, *New-York*, *Philadelphia* en *Hartford*. Niet onbelangrijk is de volgende opgave van de soorten van boeken in 1834 in de Vereenigde Staten gedrukt, met aanduiding of het oorspronkelijke werken of nadrukken zijn:

Klassen.	*Oorspronkelijke werken.*	*Nadrukken.*
Theologie	37	18
Opvoeding	73	9
Verhalen, Romans, enz.	19	9
Geschiedenis en Biographie	19	17
Regtsgeleerdheid	20	3
Geneeskundige Wetenschappen	19	3
Dichtwerken	8	3
Reizen	8	10
Schoone Kunsten	8	9
Mengelingen	8	45

Uit deze opgave, waarvan men de getalevenredigheid ook nagenoeg voor de volgende jaren kan aannemen, vloeit onder anderen voort, dat de meeste oorspronkelijke werken die in de Vereenigde Staten uitkomen, van wetenschappelijken aard zijn; terwijl het grootste getal van de in *Europa* uitkomende werken, minder letterkundig zijn.

BELGIE. — Te *Kopenhagen* is thans van regeringswege, na genomen overleg met de provinciale stenden, een verbod tegen het namaken van kunstwerken uitgevaardigd; krachtens hetwelke behouden schilders, beeldhouwers, kopergraveurs, lithographen en andere kunstenaars, welke door mechanische middelen een groot getal exemplaren voor hunnen arbeid kunnen bekomen, gedurende vijf jaren een uitsluitend regt tot vervaardiging van dezelven.

UITDEELING VAN SOEP BROOD EN TURF,

in het *Vrouwtjeshuis* in de *Molenstraat*.

De VIJFDE UITDEELING zal plaats hebben op MAANDAG den 29sten Januarij, des morgens van 11 tot 12 uren.

Aandeelen der volgende ACHT UITDEELINGEN, zijn à *f* 2,70 bij de Boekhandelaars F. J. SIERK en BROESE & COMP. verkrijgbaar.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (26 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. $\frac{55}{16}$; ditto 5 pCt. 101$\frac{5}{16}$; Kansb. 22$\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{11}{16}$; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 94$\frac{1}{16}$; ditto 3½ pCt. 76$\frac{9}{16}$; Handelm. 176$\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{8}$; O. L. 5 pCt. 99$\frac{1}{2}$; Kred. 85 à 19$\frac{3}{16}$; Met. 5 pCt. 101$\frac{7}{8}$; Braz. 72$\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$.

*** Bij G. J. VAN HAM, te *Tilburg*, alwaar in de thans getrokkene 173ste Koninklijke Nederlandsche Loterij getrokken is in de Eerste Klasse *f* **2000** op N°. **4159**, Tweede Klasse *f* **1500** op N°. **20589**, is in de Derde Klasse weder getrokken de kapitale prijs van *f* **25,000** op N°. **1521**.

*** Bij W. A. OUDKOOP, [illegible] gegeven ten voordeele der armen:

Sermon sur le grand Mystère de Piété, DOOR MAANPEETE EN CHRIE, 1 Timoth. III: 16, par L. G. JAMES, Pasteur de l'église Wallonne. Prijs 40 Cents.

*** Bij BROESE & COMP., te BREDA, is verkrijgbaar:

Jaarboekje over 1838.

Uitgegeven op last van Z. M. den Koning. — *Prijs* 1 *gulden.*

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.